

ACC. N:R. 5826

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: ²Öland. Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: mellersta Öland Adress: Landskrona.
Socken: Gärdby m. fl. s:na. Berättat av:
Uppteckningsår: 1928-30. Född år i

Uppteckningen rör

Ordspråk, 60 sidor.

Skriv endast på denna sida!

Avskrift - jfr. närmast föreg. acc.nr.!

Ordspråk från mellersta Öland. samling av Lage Nilsson.

Förord.

Uppteckningarna till denna samling har gjorts under åren 1928-1930. Till dessa uppteckningar har under samma åren fogats några förklarande anteckningar, som lätt torde kännas igen där de förekomma. Vid nyligen verkställd genomgång av materialet har jag tillfogat ytterligare förklaringar av liknande slag som de första. Förklaringarna avse att belysa de omständigheter under vilka de meddelade talesätten kunna användas.

Alla uppteckningarna äro från mellersta Öland, företrädesvis då från Gårdby socken, som är min hembygd. I fall, där det har haft någon särskild betydelse, att uppteckningen ärt från någon av socknarna i grannskapet, har en anteckning gjorts på uppteckningen om socknen, som den kommer från.

Landskrona d. 17/3 1939.

Lage Nilsson.

/Uppteckningen är för accederingen delad i två hälfter/.
G.H-h.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5826

1.

sånt lädo ska,

sån smörja ha.

Sånt läder ska,
sån smörja ha.

Säges med stark tonvikt på vart ord, och med en lång paus efter "ska".

Lika med: Han gjorde inte skäl för bättre, eller: Visserligen var det hårt, men han var inte värd annat.

5826

2.

de e långt a kallt te böda.

De e långt å kallt te Böda.

Böda den nordligaste socknen på Öland. Uttrycket, som avser att vara roligt, säges då och då vid det att namnet Böda kommer upp. Uttrycket har inte någon bestämd betydelse; uttrycker sålunda inte just någon känsla av olust.

5826

3.

*den löpo int mist, som först
får.*

Den löper inte miste, som först får.

Den blir inte utan, som får först.

Säges t.ex. ibland under det man sitter och äter,
då det kan bli fråga om vem som bör ta först.

5826

6

Gämmas ända ner i halsen.

(Gäms me er ända ner i halsen!)

Skämmas ända ner i halsen.

(Skäms med er ända ner i halsen!)

Skämmas mycket, skämmas väldigt mycket.

Det anförda uttrycket "Skämms med er ända ner i halsen!" sades till några höns, som hade burit sig illa åt, och för den skull skulle skämmas, och var i det fallet närmast använt för ro skull.

5826

8

lat dräng, bä sa halo i spräng;
än han bä två gånger.

Lat dräng bär sej hellre i spräng,
än att han bär två gånger.

5826

9.

Om någon som tar mer än man tror att den skall
orka med. Som tar mer än han orkar bära, eller
åtminstone mer än han ledigt orkar bära. Detta
hellre än att gå ytterligare en gång.

5826

10

te må som en hön, i en
brunn.

Att må som en hund i en brunn.

Må illa - framför allt frysa. Man säger också:

"Jag frös som en hund i en brunn". Härtill hör
f.övr. att man även säger "Jag frös som en hund".

Uttrycket "Jag frös som en hund" är strängare och
starkare än uttrycket: "Jag frös som en hund i en
brunn."

5826

11.

te a mt ha pa rågen a jô

Inte ha på rågen att göra.

5826

12

Om Emma, som gifte sig, när hon var 50 år:

"Hon hade inte på rågen att göra".

"Inte - att göra" är det viktigaste i uttrycket,
orden "på rågen" tillagt såsom substitut för
än ett än ett annat, ofta då för sådant, där det
ej är lätt att få det mest adekvata ordet för
vad man tänker på,

5826

13.

gala som et strandvrak

Gala som ett strandvrak.

5826

14.

Strandvrak.

Gusta-Lars i Bostorp berättade, att när han va en liten pojk (en 10 år), så va han nere ve sjön. De va där å fiskade å han skulle ligga i sjöbon över en natt, å kom därve te ble ensam. Då på natta, hörde han hur "de kom opp å va runt sjöbon, de skraped på väggra å va på dörren å krafsade". Han va så rädd så han hade knappt aldri vatt så rädd förut. De va sjöfolk, som hade blett drunknade å som nu kom opp te mänskorna. Men annars trodde han inte på sådant övernaturligt å vidskepelse. För när han hade gått å läst, så hade pastor Alkvist sagt att de bara va ogudaktigt. "Han va så vänlig å han talade så beskelit te oss, en särdeles beske-li kar vaa han då. Åhan sa, sånt där de ska ni inte tro på barn, för de finns de inte."

Alkvist, Israel Alkvist. Präst i N. Möckleby på 80-talet. Son till Abraham Alkvist, kyrkoherden i Runsten.

Meddelaren Gusta(v) Lars(son), gammal sjöman, fiskare, och lägenhetsägare i Bostorp, Norra Möckleby sn, Möckleby hd. Född omkr. 1864.

5826

15

De va en vinterdäg. Min morfar å jag satt inne
å han berättade om gamla ting för mej. Då gäs-
pade nedtecknaren, ocivilicerat och med ett lång-
draget drönande. "Falit, du gal som ett strannvrak,"
sa morfar.

Strandvrak blevo och kallades alla drunknade sjömän,
som ej hade kommit i land och blivit begravda i vigd
jord, utan som t.ex. kommit i kläm mellan ett par
stenar i sjön, och låg där utan att bli upptäckta.
De golo för att tilldra sig folks uppmärksamhet, så att
de skulle bli begravda i vigd jord, samt visade sig
också ibland. Äro i viss mån uttryck för den öde strandens
mystik.

5826

16

så rik & så snål som guld &
vis.

Wickelby sv.

Ragge/Wikby 1950

5826

17

Så rik och så snål, som Gud är vis.

För att - ibland t.o.m. inte utan en viss beundran
för egenskaperna - karakterisera någon person, som
är rik och mycket snål.

5826

18

de fåle a se fælvt. som en
gamml jåsgal. Hultersdal sv.

Laggy Noleyn 1950.

5826

19.

Det faller av sig självt, som en gammal gärdesgård.

Hägn av det slag, som enligt på orten gängse talvanor
införstås i benämningen gärdesgård (näml. hägn av på
varandra lagda stänger), saknas fullständigt på denna
trakt.

5826

20

very som et fol.

Gnägga som ett föl.

Säges även om människor. Fråga om ett sätt att skratta.

5826

21

na s¹ola g¹ina, sa g¹ina ho
o¹o¹a¹l¹t

När solen skiner, så skiner hon överallt.

5826

eller: när sola ska gå, så
ska ha väl gå överallt.

22.

Ordspråket användes t.ex. som inbjudning vid storfägnad av olika slag. När en liter går runt i ett lag, där det finns både mer och mindre kända personer, kan man - om någon är nödbjudd - säga: 'När sola skiner, så ska hon skina överallt'.

uppt. på Öland, sommaren 1929 av Lage Nilsson, Ö. Ålebäck.

5826

23

rumpan e' den fetest biten.

Rumpan e den fetaste biten.

De va en kar, som hade gård i Sandbäck i Sandby socken. Sandbäck, de hette aldri annat förr än "Rumpan." Egentligen skulle de va Rumpetorp, men de sa en aldri. Den karen ville gärna va lite stor på de och skröt.

Han sa allti; "Rumpa e den fetest biten." De menade Sandbäck med och i synnerhet sin gård. Sandbäck e kanske också den bästa byn i Sandby socken.

En hör också ofta detta ordspråket: "Rumpa e den fetest (med i-lj.) biten."

Om man frågar folket va de tror att de har det här ordspråket ifrån så säger de och talar om att de va en slaktare, som allti då han slaktade nåt griskräk tog rumpan, och då skar han ut ett försvarligt stycke runt ikring den som han lät följa me. Han brukade allti då att säga: "Rumpa de e den fetest biten."

5826

25

räven tar de räknade gässa mé.

Räven tar de räknade gässen också.

5826

4.

de. ræ̃no (l. ræ̃no) välling,
a den fäti ha inga ge;
sa han fa. int no me

Det regnar välling, å den fattige har ingen
sked; så han får inte något med.

även: de närmast värlig, a ja ha
 mager, sa ja fa. ent no
 me.

När man går miste om någon förmån, som tillfaller
 andra.

Skämmas mycket, skämmas väldigt mycket.

Det anförda uttrycket "Skämms med er ända ner i halsen!" sades till några höns, som hade burit sig illa åt, och för den skull skulle skämmas, och var i det fallet närmast använt för ro skull.

5826

8

lat dräng, bär sa halo i spräng;
än han bär två gånger.

Lat dräng bär sej hellre i spräng,
än att han bär två gånger.

5826

9.

Om någon som tar mer än man tror att den skall
orka med. Som tar mer än han orkar bära, eller
åtminstone mer än han ledigt orkar bära. Detta
Hellre än att gå ytterligare en gång.

5826

10

de må som en hön, i en
brunn.

Att må som en hund i en brunn.

Må illa - framför allt frysa. Man säger också:

"Jag frös som en hund i en brunn". Härtill hör
f.övr. att man även säger "Jag frös som en hund".

Uttrycket "Jag frös som en hund" är strängare och
starkare än uttrycket: "Jag frös som en hund i en
brunn."

5826

11.

te a int ha pa rågen a jô

Inte ha på rågen att göra.

5826

12

Om Emma, som gifte sig, när hon var 50 år:

"Hon hade inte på rågen att göra".

"Inte - att göra" är det viktigaste i uttrycket,
orden "på rågen" tillagt såsom substitut för
än ett än ett annat, ofta då för sådant, där det
ej är lätt att få det mest adekvata ordet för
vad man tänker på,

5826

13.

gala som et strandvrak

Gala som ett strandvrak.

5826

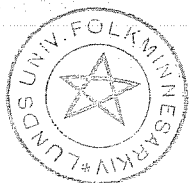
14.

Strandvrak.

Gusta-Lars i Bostorp berättade, att när han va en liten pojk (en 10 år), så va han nere ve sjön. De va där å fiskade å han skulle ligga i sjöbon över en natt, å kom därve te ble ensam. Då på natta, hörde han hur "de kom opp å va runt sjöbon, de skraped på väggra å va på dörren å krafade". Han va så rädd så han hade knappt aldri vatt så rädd förut. De va sjöfolk, som hade blett drunknade å som nu kom opp te mänskorna. Men annars trodde han inte på sådant övernaturligt å vidskepelse. För när han hade gått å läst, så hade pastor Alkvist sagt att de bara va ogudaktigt. "Han va så vänlig å han talade så beskelit te oss, en särdeles beske-li kar va han då. Åhan sa, sånt där de ska ni inte tro på barn, för de finns de inte."

Alkvist, Israel Alkvist. Präst i N. Möckleby på 80-talet. Son till Abraham Alkvist, kyrkoherden i Runsten.

Meddelaren Gusta(v) Lars(son), gammal sjöman, fiskare, och lägenhetsägare i Bostorp, Norra Möckleby sn, Möckleby hd. Född omkr. 1864.

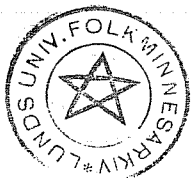

5826

15

De va en vinterdag. Min morfar å jag satt inne
å han berättade om gamla ting för mej. Då gäs-
pade nedtecknaren, ocivilicerat och med ett lång-
draget drönande. "Falit, du gal som ett strannvrak,"
sa morfar.

Strandvrak blevo och kallades alla drunknade sjömän,
som ej hade kommit i land och blivit begravda i vigd
jord, utan som t.ex. kommit i kläm mellan ett par
stenar i sjön, och låg där utan att bli upptäckta.
De golo för att tilldra sig folks uppmärksamhet, så att
de skulle bli begravda i vigd jord, samt visade sig
också ibland. Äro i viss mån uttryck för den öde strandens
mystik.

5826

16

så rike & så onäl. som gud &
vis.
Wickleby su.

Ragg/Wikby 1950

5826

17

Så rik och så snål, som Gud är vis.

För att - ibland t.o.m. inte utan en viss beundran
för egenskaperna - karakterisera någon person, som
är rik och mycket snål.

5826

18

de fåle a se fälvt. som en
gamml jäsgal. Hultershed en.

Laggy Nolsen 1950.

5826

19.

Det faller av sig självt, som en gammal gärdesgård.

Hägn av det slag, som enligt på orten gängse talvanor
införstås i benämningen gärdesgård (näml. hägn av på
varandra lagda stänger), saknas fullständigt på denna
trakt.

5826

20

very som et föl.

Gnägga som ett föl.

Säges även om människor. Fråga om ett sätt att skratta.

5826

21

na s^ola gⁱna, sa gⁱna ho
o^oo^oo^o

När solen skiner, så skiner hon överallt.

5826

eller: när sola ska gin, sa
ska ha väl gin överall

22.

Ordspråket användes t.ex. som inbjudning vid storfägnad av olika slag. När en liter går runt i ett lag, där det finns både mer och mindre kända personer, kan man - om någon är nödbjudd - säga: 'När sola skiner, så ska hon skina överallt'.

uppt. på Öland, sommaren 1929 av Lage Nilsson, Ö. Ålebäck.

5826

23

rumpan e den fetest biten.

Rumpan e den fetaste biten.

5826

24

De va en kar, som hade gård i Sandbäck i Sandby socken. Sandbäck, de hette aldri annat förr än "Rumpan." Egentligen skulle de va Rumpetorp, men de sa en aldri. Den karen ville gärna va lite stor på de och skröt. Han sa allti; "Rumpa e den fetest biten." De menade Sandbäck med och i synnerhet sin gård. Sandbäck e kanske också den bästa byn i Sandby socken.

En hör också ofta detta ordspråket: "Rumpa e den fetest (med i-lj.) biten."

Om man frågar folket va de tror att de har det här ordspråket ifrån så säger de och talar om att de va en slaktare, som allti då han slaktade nåt griskräk tog rumpan, och då skar han ut ett försvarligt stycke runt ikring den som han lät följa me. Han brukade allti då att säga: "Rumpa de e den fetest Biten."

5826

25

räven tar de räknade gässen också.

Räven tar de räknade gässen också.

5826

26

Meddelat till upptecknaren av amanuens Birger
Andersson efter fru Amelie Nilsson, Ålebäck,
Gårdby.

I detta sammanhang önskar jag anföra att man inte
anser att det som riktigt bra att ställa sig till
och räkna flyttfåglar, som man ser på deras sträck.

5826

27

don efter person.

Don efter person.

5826

28

Jag kom å gick i "jalsgata" en sensommardag. Där
va de då vid en lott två pruntimmer, som höll på
med att ta ut en hästräfsa genom en grind till en
lott. Det va Algot Johanssons hästräfsa och de skul-
le låna den. Så va de svårt för dom te få den ige-
nom grinden. Grindhålet va för trångt och räfsan
för bred. Dra ut den kunde de inte, utan de skulle
jämka den ut me ett hjul isänder. Så va där trångt
och de klämde sej mellan hjulen å grindstolparna.
"Ja, de e då don ätter passon, te å int ha e häst-
räfs, som en kan va i stann te få ut jenom e grinn!
urladdade sej den ena av dom. Det avsåg tydligt
att va en förolämpning mot Algot Johansson, -som de
skulle låna räfsan av.

När jag kom hem talade jag om detta intressanta ut-
tryck för mänsklig ondska för m-in mor.

"de e också don ätter passon", sa hon, te å int ha e
hästräfs utan te behöv å lån"

jalsgata: gärdesgatan.

Ålebäck 1929

L.N.-u

5826

29

gamla katter lapar också mjölk.

Gamla katter lapar också mjölk.

5826

30

Vi satt vid matbordet å hade slutat att åta kväll-
mål. En främande , som var hos oss bjöd på cigaretter.

Far å Gunner - de är vår dräng - å jag tog var sin.

Å så kom asken (Bridge med munstycke) te morfar.

"Ja, gammel katter läpper också mjolk," sa han, då han
tog en cigarett. Han vände den mellan fingrarna, så-
där som en leksak å tittade på den innan han satte
den i munnen å rökte, De va liksom att han menade,
att de kunde egentligen vanåt för barn. Han begag-
nar annars att röka pipa. Han tyckte väl liksom att
de va lustigt att röka cigarett å så skulle han säga
nånting till förklaring.

-- -- --
kvällmål:kvällsvard.

min morfar: Lars August Andersson, (~~se Meddelare fört!~~)

fin åtskilliga
andra fin
Arkivet in-
lämnade
uppl: av.

Ålebäck, Gårdby, 1929

L. N. - m

5826

26

31

Ät a stå på dej,
i morron ska vi flå dej.

Ät a stå på dej,
imorron ska vi flå dej.

5826

12

Detta rim minns jag tydligt, hur de användes en gång när jag gick i småskolan. Vi hade middagsrast å så satt vi ute i avklädningsrummet å åt på maten, som vi hade med oss. Hur de så inleddes så va de nån som en annan ville ge en extra oppmuntring te å äta mycke, så han sa då: "Ät å stå på dä, fo i mōn ska vi flå dä." Te yttermera bekräftelse va de en som kom fram me en stor fällkniv. Jag minns tydligt i gruppen en lantbrukareson Sigge Svensson från Ullēvi, men jag kan inte säkert veta om de va han som sa de där eller som skulle va slaktare.

Jag har sen hört det vid många tefällen då de har vatt nåt sällskap som har suttit å ätit. En gång gav talvänningen å pratet som ble omkring det upphov till denna lilla berättelse:

De va e kårng, som ville ha sin pojk -ho hade bara ett ban å de va den pojken - åden ville ho ha så ryligt tjock å fet, satt han skulle se riktigt bra ut. Han ville inte äta sen han ble mätt, men då stoppad ho i -n maten å körde ner de genom halsen me knivskaftet.

L. N. ~ 1929

5826

33

te kyssa en kar, som int läg
snus i mūnen; de e som te
kyssa et nyfött barn i ässölt.

Att kyssa en kar, som inte lägger snus i mun-
nen, de e som te kyssa ett nyfött barn i röven.

5826

34

Ordspråket föll i sammanhanget en vinterkväll i mitt förfäldra hem, då vi satt inne å pratade nästan alla hemma. Talet föll på ett fruntimmer, av bevisligen rätt så erotisk läggning å så va de någon, som sa: "De va ju ho, som allti sa så, i 'si, te köss en kar, som int lägger snus i munnen, de e som te köss et nyfött barn i assolt."

L.N. 1930

5826

15

en stén, som flöt es öft,
mösses int.

En sten, som flyttas ofta blir de
inte mossas på.

Ordspråket 'en sten, som flyttes ofta, mossas inte'
brukar man att säga om folk, som flyttar ofta från
den ena platsen till den andra, om dem som inte bo-
sätter sej stadigt på en plats.

Det kan emellertid användas i andra sammanhang också,
och det bär inte på någon spefull andemening. Man vill
se saken från dess ljuåa sida. Flyttning i och för sej
har sina besvär, men det finns i alla fall én fördel
förbunden med flyttningen.

1929

Med samma andemening som ovan ha
ordspråket "brukad plog blånker."

-inl. av Lage Nilsson.

5826

37

da kan händ för den allra
likast - de ha de gjort
för mej.

Det kan hända för den allra likaste (bästa, duktigas-
te) - det har det gjort för mej.

5826

38

Det kan hända för den allra likaste - det har hänt
för mej.

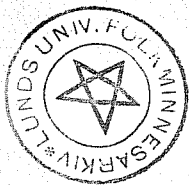
När det har gått galet för någon - i synnerhet med
sådant som det inte står i mänsklig makt att hindra -
säger man så, för att tyda allt till det bästa.

Talesättet är skämtsamt och skrattretande, eftersom
man på samma gång talar om att man tycker att man själv
är likast och att man har vatt utsatt för den otuben,
som är på tal.

Detta talesätt giver uttryck för tillbakahållet delta-
gande, en kärv och karsk ömhet.

uppt. på Öland.

Lage Nilsson 1930.

5826

39

fåll ihop som en vässten.

Falla ihop som en vässten /brynsten/ .

5826

40

Vi satt i "bon". De va mor å jag å morfar å om de inte
va nån främmad också. Vi satt å talade om vädret som
i sommar (-28) har vatt rysligt dåligt. Regnigt utan
ända va det , sa vi.

"Men va e de mot 1912," sa nån, "Då va de så vått --- -

"Å när en skulle baka sen te vintern," sa mor, "Bröt
fallt ihop som en västen."

bon: en "sommarstuga"

5826

41

sätt för mårn för färna
a för to järn att färna.

sätt för mårren för kårren å kör till 'gårdet'
efter fårn.

Talevändningen på föregående sida begagnas av folket på västra Öland i Torslunda socken, då de vill härma hur det låter då de som bor på mittemotliggande östledsocknar talar.

Jag har fått uppgiften i ett sällskap av ungdom i Frösslunda, Stenåsa sn, Möckleby hd, en söndagskväll, av en flicka, som hade vatt i tjänst på västledsidan. Hur utbredd talevändningen är kan jag inte yttra mej om. Den passar bättre till att höra hemma något längre åt söder än i Torslunda sn. Torslunda sn, i Algutsrums hd.

5826

43

din dumska^lade haⁿ! ska
du fö^r in hundval^pen i
kalvhu^set?

din dumskallade hund, ska du köra in hund-
valpen i kalvhuset?

5826

44

Med talevändningen på föregående sida förlöjligar
man i Sandby å Gårdby socknar målet i de söder om
liggande socknarna, speciellt Stenåsa, som ligger
närmast.

av-utt

Det är de legendomliga U-ljuden, som man har tagit
fasta på, å söker härma så gott det nu går.

I Sandby å Gårdby skulle det heta:

*du dömskaled hön, ska du
fö:en hönvalpon i kälvhäst?*

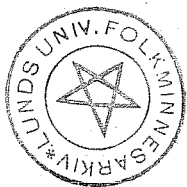

5826

45-

rågen e mögen i hagen
bortom skogen.

rågen är mogen i hagen bortom skogen

5826

46

Med talevändningen på föregående sida brukar folket
i Stenåsa å Hulterstad socknar förlöjliga målet i
socknar som ligger norr om Stenåsa, t.ex. Sandby å
Gårdby. Språkgränsen går fram mellan Sandby å Sten-
åsa. I Stenåsa å söder därom heter det:

*nögon a mögon i hägon bölam.
skögon.*

5826

Y7

Är det i barmen,

så kommer det i tarmen.

Är det i barmen, så kommer det väl i tarmen.

(De som väl är i barmen kommer nog också i
tarmen /magen/)

5826

48

Dett a ordspråk minns ja inte säkert att jag har hört någon annan än min mormor säga. Jag minns när vi va rätt små, jag å mina systrar - mormor brukade skämta med oss ofta - å då va de nåt, som hon stoppade in under blusen. De va något hon skulle ta tillvara förefaller de mej. Åså sa hon hur de nu bar sej: "E de i barmen så kommer de i tarmen." De tyckte vi brn att va så roligt att vi hade henne te säga om det. Jag kan inte säkert komma ihåg, om de va nåt som dugde att äta.

--- --- ---
Min mormor, Johanna Kristina Olsdotter /Andersson/, född i Frösslunda, Stenåsa s-n, år 1842, död 1924. Kom ung te Ålebäck i Gårdby s-n, när hon blev gift med morfar. Bodde sen där hela sitt liv. Hon bröt mycke på sörleska.

5826

49

ta va stöf+a/ln te vādsm.

Va stulen te vāden.

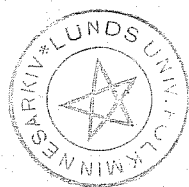

5826

50

Säjs om någon, som blir efter med allting,
eller som inte hinner med va han ska.

Jag har en ant.: 'ska' ja int fa
ät i lugn a ro ens; de e vär an
ja sköl va stäl te vär den
(ska jag inte få äta i lugn å ro ens, de e
värr än ja skulle va stulen te vär den.)

5826

51

Knö min dej me. mena du
a g_ets.

Knö (= knåda) min dej också, medan du (ändå) är skitig.

5820

52

Uppt. i Torslunda sn, Algutsrums hd, Öland.

sommaren 1930.

För att göra spetakel av förhållandena på östra Öland säger man på västra sidan:

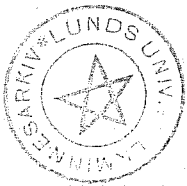
Östledkärningarna de går i gårdarna å pratar med varandra. När de har bak för sej, så ber de varandra:

'Knö min deg med, medan du är skitig'.

Talesättet har sin styrka i att det placerar tätt efter varandra orden 'deg' och 'skitig'. Fruntimren är inte skitiga på annat sätt än att de har deg på händer och armar. Det gör en komisk verkan, när degen blir kallad skit.

På västra Öland talar man ofta lite mer städat än på östra. Ordet skitig har där en kraftigare betydelse, emedan det inte tages till så ofta.

uppt. av Lage Nilsson.

5826

53

han skö^t hä^ls-hö^gas jä^ms ö^lo
knäⁿa

Han skulle halshuggas jä^ms med knäⁿa.

5826

54

'halshuggas jäms efter knäna'

jfr.:

'halshuggas med en stubbig kvast', ett annat talesätt
när man vill tillmäta ett härresande straff åt någon.

Likaledes säger man:

'han sku^ull hänges,

å flänges,

å flås,

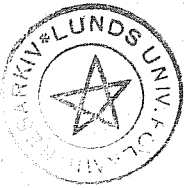
å piskes ve ellsljus'.

Detta tillhugg är emellertid betydligt mera skämtsamt än
de två föregående. När man hör det är det inte meningen
att man skall hålla sej för grin längre.

uppt. på Öland, sommaren 1929 av Lage Nilsson, Övra Ålebäck.

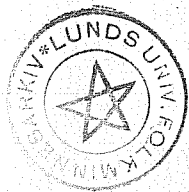
5826

55

vå sa flöte om mōn, sa
en kan ge sa ut a stå folk

Vara så flottig om munnen så att en kan ge sej ut
å städja (tjänste)folk.

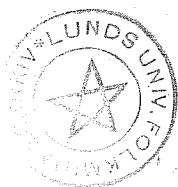
5826

56

"nu e du sa flottig om munnen, så
du kan ge de ut a skä' folk."

Meningen är: när man är flottig om munnen, så kan folk se
att man har ett bra matställe.

Då man säger de anförda orden, vill man samtidigt ge
den tilltalade en vink om att han bör torka av sig om
munnen, och snygga upp sig en smula.

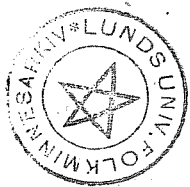

5826

57

Torr som en näck

Torr (= törstig) som en näck.

5826

58

Torr som en näck.

Detta uttryck har jag blott hört en gång.

Det var en varm sommardag, som jag var uppe i Torp, i

Gårdby sn. Jag var inne hos Herman Hultenius svärföräld-

rar i Torp. De hade dricka i en karaff på en skänk i rum-

met. Ernst Hultenius, en bror till deras måg, kom som has-

tigast in till dem. Han tog ett glas dricka, pratade några

ord, och sade därvid det uttrycket: "ja" va torr som en näck".

Jag frågade honom var han hade hört det.

"Ja, de har jag hört att de har sagt," sa han.

uppt. sommaren 1928 på Öland, av Lage Nilsson, Ö. Ålebäck.

Hr Hultenius är född och uppväxt i Gårdby. Hans släkt är
på alla sätt fullt öländsk.

5826

59

Det är änder, sa gubben när
han göt kråkan.

Resurda

Det är änder, sa gubben, när han sköt kråkan.

Lars P. Olsson
1930.

5826

60

Ett talesätt, som vid uppteckningstillfället endast användes för dess r o l i g a poäng. Användes av en pojke i ett litet sällskap av unga pojkar, som glammade med varandra på bygatan i Resmo en kväll. Han inpassade det som replik till några ord från en annan i sällskapet, som yttrade något om sina skor, och därvid kallade dessa "mina vildgäss".